

TOIMENPIDEALOITE 22/2014 vp

Valtion Infra Oy:n perustaminen

Eduskunnalle

Toimenpideoitteessa esitetään Valtion Infra Oy:n välitöntä perustamista. Valtion Infra Oy:n roolina olisi kansallisesti merkittävän infrastruktuurin rakentaminen ja kehittäminen, kuten liikenneväylien rakentaminen ja bioenergian terminaaliverkoston perustaminen.

Liikenneväylät ovat tärkeitä Suomen talouskasvun ja kilpailukyvyn kannalta. Oikein ajoitetuina ja kohdennettuina liikenneinvestoinnit tuottavat takaisin monin verroin enemmän kuin niihin on investoituina rahaa. Valtion Infra Oy:n tulee olla käytössä jo vuoden 2015 aikana, jotta työllisyyden ja kasvun kannalta keskeisten hankkeet saadaan liikkeelle nopeammalla aikataululla kuin mitä liikennepoliittisen selonteon mukaan muutoin tehtäisiin.

Liikenneinvestointien kannalta vallitseva tilanne rahoituksen kannalta on epätydyttävä. Suurhankkeet kilpailevat valtion budjetissa samoista määrärahoista, joilla rahoitetaan kaiken tyyppisten väylien rakentamista ja peruskunnossapitoa. Elokuun budjettiriihessä päätetyt pääkaupunkiseudun sekä Tampereen suuret MAL-raidehankkeet käytännössä sitovat myös seuraavan vaalikauden väylärahat, jolloin koko Suomessa mm. maakunnan liittojen alueelleen ajamat kehittämishankkeet, väylien korjausvelan hoitaminen sekä perusväylien kunnossapitorahoituksen tasokorotus on käymässä mahdottomaksi.

Budjettirahoitus on tehnyt liikennepoliitikasta tempoilevaa. Valtiontalouden tiukat cheykset voivat pahimmillaan estää jopa sellaisiakin investointihankkeita, joista on selkeästi osoitetta-

vissa talouskasvua edistäviä vaikutuksia. Hallitus ei ole tehnyt rahoituspäätöksiä Äänekosken uuden sellutehtaan eikä Savukoskella sijaitsevan Soklin kaivoksen tarvitsemista liikennejärjestelyistä, jotka molemmat toisivat useita tuhansia uusia ja pysyviä työpaikkoja.

Hankevolyymit ovat olleet riippuvaisia taloudellisista suhdanteista. Korkeasuhdanteiden aikana hankkeita on käynnistetty lukuisia, jotka ovat johtaneet hankkeiden ruuhkautumiseen, markkinoiden ylikuumentumiseen ja hintojen nousuun. Viime vaalikaudella taloudellisen taantumän vallitessa väylärakentamista käytettiin myös talouden elvytykseen. Nyt elvyttäviä toimia suunnataan vain pääkaupunkiseudulle sekä Tampereelle. Siellä markkinat voivat kuumeta, kun samaan aikaan muualla Suomessa väylien rakentaminen ja kunnostaminen uhkaa hiljettä.

Riippuvuus valtion budjettirahoituksesta sekä pitkäjänteisen ja yli vaalikausien ulottuvan väylästrategian puute ovat osaltaan estäneet sen, ettei tasaiseen rakentamistasoon ole päästy. Eri syistä johtunut hankkeiden kasautuminen on johtanut rahoitusongelmiin, viivästyksiin ja kustannusten nousuun. Ongelmana voidaan pitää myös sitä, että julkisten liikenneinvestointien määrä jäänyt selvästi jälkeen bruttokansantuotteen kasvusta viimeisen 20 vuoden aikana.

Nyt on syytä etsiä ennakolluultomasti monipuolisempia rahoitusmalleja. Esimerkiksi suurissa investointihankkeissa käytettyjen elinkaari-mallien ja merkittävien kaivoshankkeiden liikennejärjestelyiden rahoittamisessa kannattaisi hyö-

dyntää valtion ja yksityisten kumppanuusmalleja.

Selvitysmies Pasi Holmin vuonna 2009 tekemään raporttiin viitaten valtion aktiivisempi osallistuminen yhteistyökumppanina elinkaari-mallien rahoituksen alentaisi valtion kustannuk-sia.

Holmin esityksen mukaisesti valtion instru-menttina voisi olla Valtioneuvoston kanslian omistajaohjausyksikön alaisuuteen perustettava yritys Valtion Infra Oy. Se voisi olla valtion osa-puoli elinkaarimalleilla toteutettavien suurten tie- ja liikenneväylähankkeiden rahoituksessa. Mallissa voidaan hyödyntää valtion edullisem-paa asemaa lainamarkkinoilla.

Valtion Infra Oy olisi tie- ja liikenneinvestoin-tien rahoituksen tekninen toteuttaja. Rahoitetta-vista tie- ja liikennehankkeista sekä niiden rahoi-tuksesta päättäisi eduskunta. Eduskunta päättäisi niin ikään menokatosta, jonka puitteissa hankkei-ta voidaan käynnistää pidemmällä aikavälillä. Menokatolla varmistetaan, että käynnissä ole-vien hankkeiden kokonaiskustannukset pysyvät annetun raamin puitteissa.

Mikäli liikenneväylähanke on todettu valtion kannalta edullisimmaksi toteuttaa elinkaarihan-keena, voi Valtion Infra Oy olla tilanteesta riip-puen yksi keino alentaa elinkaarimallilla toteu-tettavien hankkeiden rahoituskustannuksia.

Valtion Infra Oy saisi pääosan rahoitukses-taan hankekohtaisina menokehykseen kuuluvina määrärahoina valtion talousarviosta tai menoke-hyksen ulkopuolisena valtion sisäisenä lainana Valtiokonttorista.

Suurissa investointihankkeissa, jossa voitai-siin hyödyntää Valtion Infra Oy:n ympärille ra-

kennettavaa rahoituskonseptia, ovat esimerkkejä Pisara-radan rakentaminen sekä Tampereen rai-dehankkeet. Valtion Infra Oy mahdollistaisi monien sellaisten kasvua tuovien keskeisten hank-keiden nopeutetun käynnistämisen, johon suora budjettirahoitus ei anna mahdollisuutta.

Valtion Infra Oy:n toimialaan voisi kuulua myös esimerkiksi biopolttoaineiden valtakunnal-lisen terminaaliverkoston rakennuttaminen, jotta erityisesti puuenergian kuljetusketjua voitaisiin kehittää.

Eläkeyhtiöllä olisi mahdollisuus sijoittaa ve-roparatiisien sijaan kotimaista työllisyyttä ja kas-vua edistäviin pitkäjänteisiin ja vakaisiin hank-keisiin. Näin suomalaisten kartuttama kansallis-varallisuus saataisiin tekemään työtä puolestam-me. Hankkeet, jotka edistävät sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä kasvua ja työllisyyttä, toisi-vat eläkeyhtiölle eläkemaksujen muodossa uutta pääomaa sijoitettavaksi. Kansalaiset voisivat puolestaan laittaa osan nyt pankkitileillä käytän-nössä tuottamattomana makaavasta rahasta kas-vamaan korkoa osallistumalla obligaatioiden muodossa Valtion Infra oy:n rahoittamiseen. Sähköverkoista saatava lakisääteinen tuotto ta-kaisi sijoitukselle pankkitiliä paremman korkota-son.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy välittömiin toimenpi-teisiin Valtion Infra Oy:n perustamiseksi ja yhtiön toiminnan käynnistämiseksi vuoden 2015 aikana.

Helsingissä 4 päivänä marraskuuta 2014

Kimmo Tiilikainen /kesk
Mikko Alatalo /kesk
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Lasse Hautala /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Timo Kalli /kesk
Anne Kalmari /kesk

Elsi Katainen /kesk
Inkeri Kerola /kesk
Esko Kiviranta /kesk
Katri Komi /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Paula Lehtomäki /kesk

TPA 22/2014 vp — Kimmo Tiilikainen /kesk ym.

Jari Leppä /kesk
Mika Lintilä /kesk
Markus Lohi /kesk
Eeva-Maria Maijala /kesk
Mauri Pekkarinen /kesk
Terhi Peltokorpi /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Antti Rantakangas /kesk
Juha Rehula /kesk
Eero Reijonen /kesk

Markku Rossi /kesk
Simo Rundgren /kesk
Mikko Savola /kesk
Juha Sipilä /kesk
Ari Torniainen /kesk
Tapani Tölli /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Laila Koskela /ps